

Aan
de gemeenteraad

Datum 12 september 2023
Zaaknummer 2023-0131476
Betreft Vaststellen Meicirculaire 2023 en de begroting 2023
dienovereenkomstig te wijzigen

Vergadering van
Portefeuillehouder: Peter Heijkoop
Begrotingsprogramma Bestuurlijk en Ondersteunend Dordrecht
Kernteam/Opgave: Versterking Bestuur & Organisatie - Planning & Control
Auteur: Anne-Marie Weistra
E-mail: a.weistra@dordrecht.nl
Verantwoordelijke: Japke Geertsma
Openbaar: Ja

Voorgesteld besluit

de voorgestelde verwerking van de Meicirculaire 2023 vast te stellen en het begrotingsjaar 2023 dienovereenkomstig te wijzigen conform begrotingswijziging 223037;

de uit de Meicirculaire 2023 relevante mutaties voor de jaren 2024 tot en met 2027 te verwerken in de begroting 2024.

Raadsvoorstel

Wat is het doel?

Inzicht verstrekken in de financiële gevolgen van de meicirculaire 2023 voor de begroting. Jaarlijks verschijnen drie circulaires, waarin het Rijk de ontwikkeling en bijstellingen van het gemeentefonds aangeeft. De meicirculaire, die nu voorligt, geeft de vertaling van de Voorjaarsnota van de Rijksoverheid. De septembercirculaire geeft de vertaling van de Miljoenennota en de decembercirculaire is op basis van de Najaarsnota en rondt het uitkeringsjaar zoveel mogelijk af.

Deze circulaires hebben invloed op de financiële ruimte van gemeenten. De beschikbare middelen in het gemeentefonds zijn vrij inzetbaar en dus bepaalt de raad of en hoe deze (extra) middelen worden ingezet. In de in mei 2023 vastgestelde Financiële Verordening 2023 is de positie van de raad versterkt. De circulaires en de bijbehorende begrotingswijzigingen worden voortaan aangeboden als raadsvoorstel, waarvoorheen volstaan werd met een raadsinformatiebrief en een verzamelwijziging waarin de begrotingswijzigingen werden verwerkt. De mutaties die voortvloeien uit het gemeentefonds zijn nu in een overzicht met toelichting inzichtelijker opgenomen en bij volgende circulaires wordt hierop steeds aangesloten. De beschikbare middelen die wij voorstellen aanvullend in te zetten via de programmabegroting, worden per onderdeel afzonderlijk toegelicht. Ook geven wij een overzicht van de beschikbare stelposten in de begroting.

De wijziging van de hoogte van het gemeentefonds, de mutaties en de stelposten die in de begroting zijn verwerkt worden in dit voorstel transparant gemaakt. In de bijlage worden de mutaties en de stelposten nader toegelicht. De (taak-)mutaties gemeentefonds waarvan wij voorstellen om deze nu in te zetten worden toegelicht in hoofdstuk 1 van de bijlage. De middelen waarvoor op een later moment een voorstel volgt, worden toegelicht hoofdstuk 2 van de bijlage.

De mutaties als gevolg van de circulaire bestaan uit accres- en taakmutaties. Accresmutaties dienen ter compensatie van prijs- en volumemutaties. Uit deze ruimte kan de gemeente de inflatie compenseren. De taakmutaties zijn gekoppeld aan beleidsmaatregelen van het Rijk en/of wetswijzigingen. Het blijft desondanks aan de raad om aan te geven op welke manier taken worden uitgevoerd en hoe de extra middelen worden ingezet.

Een deel van de middelen die in de meicirculaire 2023 zijn opgenomen, is al onderdeel van de Kadernota 2024. Op basis van onder andere de Voorjaarsnota zijn bijvoorbeeld inschattingen gedaan over de accresontwikkeling, die vervolgens zijn verwerkt in de Kadernota 2024. Daar waar dit aan de orde is in dit voorstel, lichten we dit toe.

Wat zijn per beslispunt de argumenten en wat is hierop de toelichting?

Met het verwerken van de meicirculaire 2023 blijft de begroting actueel. Hieronder lichten we de belangrijkste mutaties toe.

Omvang bijdrage gemeentefonds

De bijdrage uit het gemeentefonds aan Dordrecht is na verwerking van de meicirculaire 2023 als volgt:

	Bedragen x € 1000					
	2023	2024	2025	2026	2027	2028
Bijdrage gemeentefonds lopende prijzen	€ 348.857	€ 360.344	€ 371.151	€ 355.640	€ 359.792	€ 364.498
Stelpost vrije ruimte voor inflatiecorrectie			€ 11.742	€ 20.723	€ 28.549	€ 28.549
Bijdrage gemeentefonds constante prijzen	€ 348.857	€ 360.344	€ 359.410	€ 334.917	€ 331.243	€ 335.949

In bovenstaande tabel is de ontwikkeling van het gemeentefonds weergegeven. In de bovenste regel is rekening gehouden met de jaarlijkse prijsontwikkeling (inflatie). In de onderste regel zijn de bedragen vanaf 2024 gebaseerd op prijspeil 2024. Door compensatie voor inflatie buiten beschouwing te laten is goed zichtbaar hoe groot het ravijn is. Kanttekening hierbij is dat het Rijk wel steeds meer incidentele of tijdelijke bijdragen verstrekt die voor de afnemende bijdrage gemeentefonds in de plaats komen. Het gat is in werkelijkheid dus kleiner, maar wel met meer onzekerheid omgeven omdat meer taken tijdelijk en niet structureel door het Rijk worden gefinancierd.

Effect begrotingsresultaat

De verwerking van dit raadsvoorstel heeft een effect op het begrotingsresultaat. Dit effect is als volgt:

	Bedragen x € 1000				
	2023	2024	2025	2026	2027
Effect begrotingsresultaat Meicirculaire 2023	-5.040	4.539	4.922	4.971	4.070
Inzet indexering CAO van 3,0% naar 5,2%	-	-2.530	-2.530	-2.530	-2.530
Effect begrotingsresultaat RV	-5.040	2.009	2.392	2.441	1.540

Effect begrotingsresultaat meicirculaire 2023

Het financieel effect van de meicirculaire 2023 na de besluitvorming van de Kadernota 2024 inclusief Eerste Bestuursrapportage 2023 is voor 2023 een bedrag van € 5,0 miljoen negatief. Voor de jaren 2024-2027 is er een structureel voordelig effect tussen € 1,5 en € 2,4 miljoen per jaar. De hierboven vermelde bijstelling van € 5,0 miljoen negatief in jaar 2023 heeft meerdere oorzaken:

- Bijstelling van het accres en loon- en prijsbijstellingen IU uit de meicirculaire 2023 met betrekking tot een nabetaling 2022. Deze viel voor 2023 lager uit dan verwacht bij de Eerste Bestuursrapportage (nadeel € 1 miljoen)
- Bijstelling accres ontwikkeling decembercirculaire 2022 was nog niet verwerkt (nadeel € 1,5 miljoen)
- De ontwikkeling van de uitkeringsbasis, dat wil zeggen de hoeveelheden per maatstaf die zijn gebruikt bij de verdeling gemeentefonds (nadeel € 1,0 miljoen)
- Het opschonen van de stelposten en kleine mutaties die al langere tijd in de begroting zijn opgenomen maar die niet specifiek zijn ingezet (voordeel € 0,3 miljoen)

- Voorgestelde inzet taakmutaties uit de Decemercirculaire 2022 (Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid, Dichterbij dan je denkt en de Wet goed verhuurderschap), waarvan de middelen bij de Jaarstukken 2022 in de Algemene reserve zijn opgenomen en waardoor de inzet nu ten laste van het begrotingsresultaat 2023 komt (nadeel € 0,5 miljoen)
- Correcties op de gemaakte inschattingen bij de Begroting 2023 en de Kadernota 2024 (nadeel € 1,4 miljoen).

Inzet indexering CAO van 3,0% naar 5,2%

Op basis van de meicirculaire 2023 constateren wij dat onze eerdere aannames voor indexering van CAO lonen en budgetten zoals bij de Kadernota 2024 is voorgesteld te krap is geweest. Het Rijk rekent op een loonstijging in 2024 van 5,2% terwijl wij uit zijn gegaan van 3,0%. Het beschikbare accres is gebaseerd op 5,2% en daarom wordt dit nu in 2024 en volgende jaren 2,2% aangepast. Op deze manier gaan we in de begroting zowel bij de baten als de lasten uit van hetzelfde percentage. Dit is noodzakelijk omdat de provincie toetst of de begroting realistisch is.

Actueel beeld begrotingsresultaat

Het actuele beeld van het begrotingsresultaat, dat als start dient voor de Tweede Bestuursrapportage 2023 en Begroting 2024 is na verwerking van tussentijds genomen raadsbesluiten en bovenstaande als volgt:

	Bedragen x € 1000				
	2023	2024	2025	2026	2027
Resultaat na 1e Burap 2023 / Kadernota 2024	-1.883	146	-4.665	-28.023	-30.075
RB Bijdrage Samuel van Hoogstraten (223029)	-300				
RB Programma Participatie (223031)	-100				
Effect begrotingsresultaat RV meicirculaire	-5.040	2.009	2.392	2.441	1.540
Resultaat na meicirculaire 2023	-7.323	2.155	-2.273	-25.582	-28.535

2023

Het begrotingsresultaat 2023 na de Eerste Bestuursrapportage 2023 wordt als gevolg van dit voorstel neerwaarts bijgesteld. Bij de Tweede Bestuursrapportage 2023 wordt het begrotingsresultaat geactualiseerd. Dan worden ook de beschikbare stelposten 2023 (zie bijlage) en de aanvullende specifieke uitkeringen (SPUK) en de subsidies beoordeeld. Het uiteindelijke (rekening-)resultaat is ook afhankelijk van de realisatiekracht en het uitvoeringstempo, die onder druk staan door de krappe arbeidsmarkt. Daarnaast hebben we te maken met de onvoorspelbaarheid van de rijksbijdragen en zijn er een fors aantal subsidies en andere rijksbijdragen die alleen incidenteel als dekkingsmiddel kunnen dienen, bijvoorbeeld de middelen voor de Oekraïners. Per regeling zijn echter de (subsidie-)voorwaarden van dit soort incidentele dekkingsmiddelen anders. En is het nu vaak nog onzeker of en hoe we die middelen daadwerkelijk kunnen inzetten. Het is echter wel aannemelijk dat eind 2023 hiermee een positiever rekeningresultaat kan worden gepresenteerd.

2024-2027

Wat betreft de jaren 2024-2025 is het beeld minder negatief geworden. Vanaf 2026 is echter nog steeds sprake van een flink structureel begrotingstekort. De VNG heeft in een brief aan haar leden geadviseerd over de Begroting 2024. Het advies luidt om geen sluitende meerjarenbegroting te maken voor de jaren vanaf 2026. Deze uitzonderlijke maatregel is volgens de VNG nodig omdat de gemeentelijke financiën onvoldoende zijn voor het uitvoeren van het huidige takenpakket. Concreet stelt de VNG dat gemeenten niets anders moeten doen dan een realistische begroting indienen voor de komende jaren. 'Baseer deze op het huidige takenpakket, de noodzakelijke investeringen, de inflatie, de stijgende rente, de ambities uit uw coalitieakkoord en de geschatte mee- en tegenvallers. Naar verwachting zullen de meerjarenramingen 2026 en 2027 dan duidelijk tekorten aangeven.' Wij zullen de lijn van dit advies volgen en de tekorten vanaf 2026 in de Begroting 2024 niet oplossen. Wel hebben wij een start gemaakt met het onderzoeken van de mogelijkheden om de tekorten 2025 en volgende jaren kleiner te maken en de wendbaarheid van onze gemeente te vergroten. Ambtelijk is gestart met de voorbereidingen op de Kadernota 2025 om voor de dreigende financiële tekorten oplossingen te vinden. Daarbij kijken we enerzijds naar de langjarige ontwikkeling van de lasten en anderzijds naar het toenemende aantal incidentele dekkingsbronnen.

We betrekken de raad bij het vormgeven van de toekomstige taakstellingen en stemmen de bijbehorende planning af met de raad.

Toevoegingen aan programmabudgetten

In dit voorstel worden de programmabudgetten in 2023 met € 3,2 miljoen verhoogd . Deze verhogingen hangen samen met taakmutaties die in de Meicirculaire 2023 of eerdere circulaires zijn opgenomen. Hieronder volgt het overzicht van deze mutaties op de programmabudgetten:

Nr	Toelichting	Begr Wijz 2023	Begr Wijz 2024	Begr Wijz 2025	Begr Wijz 2026	Begr Wijz 2027
Programma 1. Bestuurlijk en Ondersteunend Dordrecht						
1	Verkiezingen	21	22	22	21	20
Programma 2. Levendig, Leefbaar en Veilig Dordrecht						
2	Suppletie-uitkering Bommenregeling	106	-	-	-	-
3	Oekraïners	406	-	-	-	-
4	Nationaal Programma Leefbaarheid en Veiligheid	100	-	-	-	-
Programma 3. Groen, Duurzaam en Ruimtelijk Dordrecht						
5	Wet Bodembescherming	311	-	-	-	-
6	Inspectie huisvesting Dordrecht	178	84	86	81	78
7	Regionale Energie Strategie (RES)	274	-	-	-	-
Programma 4. Gezond, Sociaal en Zorgzaam Dordrecht						
8	Inburgering	76	-	-	-	-
9	Armoede	467	-	-	-	-
10	Vrouwen- en maatschappelijke opvang	9	9	9	10	10
11	Nationaal Actieplan Dakloosheid	759				
12	Jeugdzorg	-222	966	724	2	2
13	DU Armoedebeleid Kinderen	-	-14	-14	-14	-14
14	WMO	-	-	772	-703	-695
15	POK systeemleren	94	68	69	69	-
Programma 5. Lerend en Ondernemend Dordrecht						
16	Jeugdwerkloosheid	163	-	-	-	-
17	Dichter bij dan je denkt	417	300	-	-	-
Saldo mutaties programma's		3.160	1.435	1.668	-534	-599

In hoofdstuk 1 van de bijlage worden bovenstaande toevoegingen aan de programmabudgetten onder punt 1 tot en met 17 verder toegelicht.

Stelposten in afwachting van een separaat raadsvoorstel

Een aantal middelen die het Rijk beschikbaar heeft gesteld, staan op zogenaamde stelposten in de begroting. Stelposten zijn voorlopige bedragen in de begroting. Dit in afwachting van een specifiek beleidsvoorstel waarin de bijbehorende kosten nader worden onderbouwd. Vanuit de meicirculaire 2023 is daar een drietal stelposten bijgekomen. De hieronder vermelde stelposten zijn in onze begroting opgenomen:

Stelposten	2023	2024	2025	2026	2027	2028
1 Dienstverlening aanpak armoede (mei 2023)	373	-	-	-	-	-
2 Bijdrage Participatie (mei 2023)	1.011	925	875	791	784	784
3 Beschermd wonen loon en prijsbijstelling (mei 2023)	2.820	2.820	2.822	2.823	2.823	2.823
4 Extra capaciteit BOA's (mei 2022)	50	50	50	50	50	50
5 BM: Land. Struct. Interventieteams	23	23	23	23	23	23
6 Wet Open Overheid	-	246	269	289	289	289
7 Extra middelen n.a.v. Kinderopvangtoeslagaffaire (POK)	-	-	-	-	694	694
8 Kwaliteitsborging bouw en woningtoezicht	61	61	61	61	-	-
Totaal beschikbaar op stelpost	4.338	4.126	4.100	4.037	4.662	4.662

In hoofdstuk 2 van de bijlage worden de bovenstaande stelposten onder punt 1 tot en met 8 toegelicht.

Wat zijn kanttekeningen en/of risico's bij dit voorstel?

Het Rijk kan bij de volgende circulaires eerder toegekende bedragen wijzigen. Daarnaast worden de uiteindelijk toegekende bedragen berekend op basis van maatstaven die kunnen veranderen.

Welk (participatie)proces is doorlopen om tot dit voorstel te komen?

Niet van toepassing.

Hoe wordt dit betaald?

Betreft bijdrage gemeentefonds vanuit het Rijk.

Wat is het vervolg op het raadsbesluit?

Niet van toepassing.

Het college van Burgemeester en Wethouders

De raad van de gemeente DORDRECHT;

gezien het voorstel van het college van Burgemeester en Wethouders van 12 september 2023 inzake Vaststellen Meicirculaire 2023 en de begroting 2023 dienovereenkomstig te wijzigen;

gelet op artikel 192, lid 1 van de Gemeentewet;

b e s l u i t :

de voorgestelde verwerking van de Meicirculaire 2023 vast te stellen en het begrotingsjaar 2023 dienovereenkomstig te wijzigen conform begrotingswijziging 223037;

de uit de Meicirculaire 2023 relevante mutaties voor de jaren 2024 tot en met 2027 te verwerken in de begroting 2024.

Aldus besloten in de vergadering van